

TEKIJÖIDEN KOKEMUKSIA TILUSJÄRJESTELYIDEN
KÄYNNISTÄMISISTÄ

Samuli Joonas Vierula

Opinnäytetyö
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2020

Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

Tekijä	Samuli Joonas Vierula	Vuosi	2020
Ohjaaja	Sami Porsanger, Lapin AMK		
Toimeksiantaja	Maanmittauslaitos, Joonas-Mikko Salo		
Työn nimi	Tekijöiden kokemuksia tilusjärjestelyiden käynnistämistä		
Sivu- ja liitesivumäärä	26 + 11		

Tilusjärjestelyselvityksessä kartoitetaan tilusjärjestelyiden kannatus maanomistajissa. Selvityksessä määritellään hankkeen kustannukset ja hyödyt. Laskelman hyötyjen tulee olla kustannuksia isommat ja tilusjärjestelyillä tulee olla maanomistajien keskuudessa vahva kannatus, mikäli tilusjärjestelyselvityksestä edetään tilusjärjestelytoimitukseen.

Tutkimus perustuu kesäkuussa 2020 Maanmittauslaitoksen toimitusinsinööreille ja hankevastaaville tekemänsä Webropol-verkkokyselyyn aiheesta ”Miten saamme tilusjärjestelyselvitykset alueellisiksi tilusjärjestelyiksi”. Kysely lähetettiin tilusjärjestely-vastuualueen 40 toimitusinsinöörille ja hankevastaavalle Pohjoisen, Eteläisen ja Läntisen alueen palveluyksikköön. Kyselyyn vastanneiden määrä oli 23.

Maanomistajat katsovat tilannetta oman tilakokonaisuutensa kautta ja arvioivat hyötyjä sen perusteella. On tärkeää, että Maanmittauslaitoksen asiantuntijat tuovat hyötykeskusteluun jo selvitysvaiheessa uusia näkökulmia, joita maaomistaja ei välttämättä ole miettinyt. Maanomistajien ja asiantuntijan välisiin tapaamisiin on hyvä valmistautua huolellisesti tutustumalla yksittäisen maanomistajan tilakokonaisuuteen jo etukäteen ja aikaansaada siten vuorovaikutteinen ja hyödyllinen keskustelu.

Yleisesti mielletään, että hyvää asiakaspalvelua on yrittää ennakoida ja täyttää asiakkaan odotukset, tarpeet ja toiveet. Tässä kyselytutkimuksessa haastateltavien vastaukset, kuten esimerkiksi aktiivinen yhteydenpito, henkilökohtaiset tapaamiset, maanomistajien odotusten huomioiminen, tilusjärjestelyjen hyötyjen esille tuominen viittasivat juuri tähän hyvään asiakaspalveluun selvitysvaiheessa. Toki on muistettava, että tilusjärjestelyiden haasteet eivät rajoitu maanomistajien kanssa toimimiseen, vaan Maanmittauslaitoksen henkilökunnan on pystyttävä hallitsemaan kokonaisuutta, jossa maanomistajien asiakaspalvelu on yksi, joskin hyvin merkittävä, osa kokonaisuutta.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 HISTORIA.....	8
2.1 Muinaisjaot	8
2.2 Sarkajako	8
2.3 Isojako	9
2.4 Uusjako	9
3 TILUSJÄRJESTELYSTRATEGIA.....	11
3.1 Tilusjärjestelystrategia 2008- 2013.....	11
3.2 Tilusjärjestelystrategia 2015- 2020	11
4 TULOKSET JA POHDINTA	13
4.1 Tulokset	13
4.2 Pohdinta	19
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	23
LÄHTEET.....	25
LIITTEET	26

ALKUSANAT

Haluan esittää kiitokset työnantajalleni Maanmittauslaitokselle ja johtaja Timo Potkalle mahdollisuudesta tämän opinnäytetyön tekemiseen. Tilusjärjestelypäällikkö Ismo Mäki-Valkamalle olen kiitollinen mahdollisuudesta opinnäytetyön tekemiseen, sekä hyvästä ja arvokkaasta ohjauksesta.

Suurimmat kiitokseni haluan esittää ohjaajalleni toimitusinsinööri Joonas-Mikko Salolle, joka oli aina valmis minua auttamaan. Tämän lisäksi haluan kiittää joikaista kyselyyn vastannutta Maanmittauslaitoksen henkilökunnan jäsentä.

Lapin ammattikorkeakoulusta haluan kiittää ohjaajaani Sami Porsangeria, viestinnän lehtori Leena Ruokasta ja lehtori Jaakko Lampista.

Perhettäni haluan kiittää suuresti saamastani tuesta kaikkien näiden vuosien aikana, joita olen opiskelujeni parissa viettänyt.

KÄYTETYT MERKIT JA LYHENTEET

EU	Euroopan unioni
TJ	Tilusjärjestely
MMM	Maa- ja metsätalousministeriö
MML	Maanmittauslaitos
ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

1 JOHDANTO

Tilusjärjestelyillä on tarkoitus parantaa ja saada nykyaikaistettua tilusrakennetta. Suomessa on pirstoutunut kiinteistö rakenne ja tilusjärjestelyiden kiinteistötoimista käytetään tämän korjaamiseen. Tilusjärjestelyiden keskeisenä tavoitteena on parantaa maa- ja metsätalouden kannattavuutta Suomessa.

Tilusjärjestelyselvitys on Suomessa maksuton maanomistajille ja se myös toteutetaan heidän aloitteestaan. Selvityksessä tarkastellaan muutosmahdollisuudet rakenteen parantamiseksi, mahdollisuudet maanomistajien välisiin maavaihtoihin ja myyntihalukkuuteen.

Tilusjärjestelyselvityksessä kartoitetaan tilusjärjestelyiden kannatus maanomistajissa. Selvityksessä määritellään hankkeen kustannukset ja hyödyt. Laskelman hyötyjen tulee olla kustannuksia isommat ja tilusjärjestelyillä tulee olla maanomistajien keskuudessa vahva kannatus, mikäli tilusjärjestelyselvityksestä edetään tilusjärjestelytoimitukseen.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Maanmittauslaitoksen tilusjärjestelyissä työskenteleviltä toimitusinsinööreiltä ja hankevastaavilta heidän kokemuksiaan tilusjärjestelyiden käynnistämistä. Tulen tekemään opinnäytetyöni Webropol-kyselyn avulla. Vastauksista kokoan tulokset ja analysoin niitä, sekä ehdotan mahdollisia kehitystoimenpiteitä.

2 HISTORIA

2.1 Muinaisjaot

Suomella on pitkältä historiasta oleva kehitys tilusrakenteessa. Kansainvälisesti ajateltuna Suomen peltoalueet ovat olleet pieniä ja sijainneet toisistaan kaukana. Tämä on vaikuttanut siihen, että Suomella on ollut vaikeat edellytykset paremman tilusrakenteen tekemiseksi. Valtio on kuitenkin pyrkinyt parantamaan tilusrakennetta tilusjärjestelyin jo 1300-luvusta. Nämä historialliset tilusjärjestelyt ovat Suomeen tulleet Keski-Euroopasta ja Ruotsista. (Salo 2014, 4.)

Yhteistä muinaisjakojen ja tämänhetkisten peltotilusjärjestelyn kanssa oli, että rakenteet pyrittiin tekemään vastaamaan muuttuneisiin viljelyksen tarpeisiin. Nykyäänkin viljelytekniikan kehittyminen luo tarpeen peltotilusjärjestelyiden tekemiselle. (Hiironen 2012, 29.)

2.2 Sarkajako

Verotuksen parantamiseksi kruunun määräyksellä 1300-luvusta alkaen Ruotsi-Suomessa aloitettiin tekemään tilusjärjestelyä, joka sai nimekseen sarkajako. Sarkajakoa voidaan pitää ensimmäisenä tilusjärjestelytoimituksena, mistä oli hyvin yksityiskohtaisia olevia lakeja ja säännöksiä. Sarkajako tuli käytännöllisistä syistä, koska muinaisjaossa jaetut peltopalstat aiheuttivat epäselvyyttä omistuksessa ja rajamerkit eivät olleet pysyviä ennen sarkajakoa. (Hiironen 2012, 29-30.)

Sarkajaossa toimitusmenettelyä ja mittausta voidaan pitää yksinkertaisena, koska se tehtiin tankoa käyttämällä. Tanko oli yleensä 6 kyynärää, eli noin 55 cm pitkä. (Vitikainen 2003, 37.)

Huomioitavaa kuitenkin on, että sarkajaan perimmäinen tarkoitus ei ollut maanviljelyksen parantaminen. Sarkajaan vaikutus maatalouteen oli kuitenkin suuri, koska sarkajaan mukana tuli vainiopakko. Vainiopakolla tarkoitettiin samassa tahdissa tehtävä yhteisviljely ja karjan yhteislaiduntaminen. Tästä syystä viljelytyöt tehtiin hitaiden maanviljelijöiden tahtiin. (Hiironen 2012, 30- 31.)

2.3 Isojako

Jacob Faggot oli valittu maanmittauslaitoksen johtajaksi Ruotsissa vuonna 1747 ja hänen mielestään pahin este maatalouden kehittymiselle oli sarkajaosta tullut vainiopakko. Hänen mielestään oikea tehtävä olisi peltojen jakaminen uudelleen sarkalohkoista isommiksi peltolohkoiksi. Faggot tavoitteli, että viljelijät saisivat tilukset vanhasta kohdasta yksittäisenä isompana lohkona. (Wallius 2007, 35.)

Isojako asetettiin voimaan vuonna 1757 ja sitä tehtiin kylissä, mikäli edes yksi talollinen vaati sitä. Alku ei isojaossa kuitenkaan mennyt ongelmitta ja siihen vaikutti myös maanmittareiden pieni määrä Suomessa. Suurempi vaikuttava tekijä jaon kestossa oli talonpoikien vastustus, mikä todennäköisesti johtui muutoksen pelosta. (Wallius 2007, 36.)

Varsinaisessa isojakotoimituksessa muodostuminen tapahtui neljässä eri vaiheessa, mitkä olivat inventointi, valmistelu, toimeenpano ja jakosuunnitelma. (Vitikainen 2003, 41- 43.)

Isojakojen tärkein merkitys kiinteistöjärjestelmään oli yksityisomistuksen vakiintumisessa ja talojen ulottuvuuksien muuttumisessa todellisiksi. Isojaossa tilukset pystyttiin erottamaan lopullisesti maastoon rakennettujen rajojen avulla erotuksena naapureiden maaomistuksesta. Nyt talot ja tilukset olivat muodostuneet omiksi kiinteistöiksi nykyaikaisissa merkityksissä. (Vitikainen 2003, 42- 44.)

2.4 Uusjako

Isojakoasetuksesta suoritettiin selkiytys, jossa päätettiin maanmittausohjesääntö vuonna 1848. Tutumpi nimitys tästä toimeenpanosta on uusjako. Perimmäinen tarkoitus uusjaossa oli saada kaikki kiinteistöt ja tilukset samaan aikaan isojakotoimitukseen, jossa kuvernööri laittoi ne täytäntöön. (Vehkapuru-Tekkoski 2011, 15.)

Jyvityksessä maa arvioitiin ja arvokkain maa oli kymmenen ja siitä seuraavat suhteessa asteittain saivat vähemmän. Jaon ulkopuoliset maat jätettiin tarpeellisia teitä ja oja varten. (Vehkapuru-Tekkoski 2011, 15.)

Muutoksella tavoiteltiin tilojen saamista yksiin isompiin säännönmukaisiin palstoihin, mikäli siitä ei aiheutunut kohtuutonta harmia kenellekään. Samalla säädettiin tilakohtaisia rajoituksia ja näitä oli muun muassa, että peltoa sai jakaa neljä erillistä palstaa, metsää kaksi erillistä palstaa, joten yhteensä tilaa kohden sai jakaa kuusi erillistä palstaa. (Vehkapuru-Tekkoski 2011, 15.)

Uusjaot, aivan kuin aikaisemmat jaot, olivat myös pitkäkestoisia. Tämä osittain johtui siitä, että näissä jaoissa oli pyrkimyksenä ehdoton oikeudenmukaisuus ja tarkkuus. Käytämme perinteisissä pelto- ja metsätilusjärjestelyissä termiä uusjako. Nykyistä uusjakoa kehitetty jatkuvasti myös viime vuosina. (Niemi 2009, 5.)

3 TILUSJÄRJESTELYSTRATEGIA

3.1 Tilusjärjestelystrategia 2008- 2013

Tilusjärjestelyn täytyy pohjautua maanomistajan omaan haluun ja tarpeisiin, kun tehdään maanomistusolosuhteiden parantamista. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että asiakaslähtöisyys olisi kaikkien hankkeessa mukana olevien toiveiden täyttämistä. Hankkeella tulee olla suuri kannatus ja sen oltava alueellisesti sekä yritystoiminnan kannalta myös kannattava. (Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2008- 2013 2007, 16).

Tilusjärjestelytoimituksen on tarkoitus käynnistyä hakemuksesta, mutta maanmittauslaitoksen päätöksellä on erityistilanteissa mahdollista myös käynnistää toimitus. Yksittäisiä palstoja voidaan ottaa tilusjärjestelyyn mukaan asianosaisten vastustuksesta huolimatta, mikäli se on tilusjärjestelyn kannalta hyvin tärkeää. (Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2008- 2013 2007, 16).

Peltotilusjärjestelyt olivat tällä strategiakaudella pääasiallisin tuen piirissä oleva tilusjärjestely, vaikka metsätilusjärjestelyitä oli myös mahdollista strategiakaudella toteuttaa. Järjestelyn painopiste selvästi on ydinmaaseudulla, mutta yksittäisiä peltotilusjärjestelyitä voi tehdä muualla, mikäli edellytykset selkeästi täyttyvät. (Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2008- 2013 2007, 17).

3.2 Tilusjärjestelystrategia 2015- 2020

Pääpiirteet tilusjärjestelyiden tukemisessa johdetaan EU:n säännöistä. Suomen kansallisessa lainsäädännössä valtiolla on mahdollisuus tukea tilusjärjestelytoimituksia. Hallinnollisista maksuista, kuten kiinteistötoimitusmaksu ja järjestelyistä koituvia tie- ja pellonkuivatus mukauttamistoimenpiteistä voi tilusjärjestelyiden yhteydessä saada tukea. Viime aikoina kiinteistötoimitusmaksusta saatu tuki on keskimääräisesti ollut 80 prosenttia. Tie- ja pellonkuivatusverkon mukauttamistoimenpiteiden saatu tuki on ollut keskimäärin 50 prosenttia. (Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2015- 2020 2015, 9-10).

Valtio on Suomessa harjoittanut tuki- ja lainoitus toimintaa tilusjärjestelyille 1800-luvun lopusta alkaen. Tutkimusten perusteella tilusjärjestelyllä on mahdollista saada peltorakenteen parantumisen kautta keskimääräisesti hehtaaria kohti 900 euron hyöty maataloudellisesti, kun vuotuisessa hyödyssä käytetään 20 vuoden pääomitus aikaa viiden prosentin korkokannalla. (Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2015- 2020 2015, 10.)

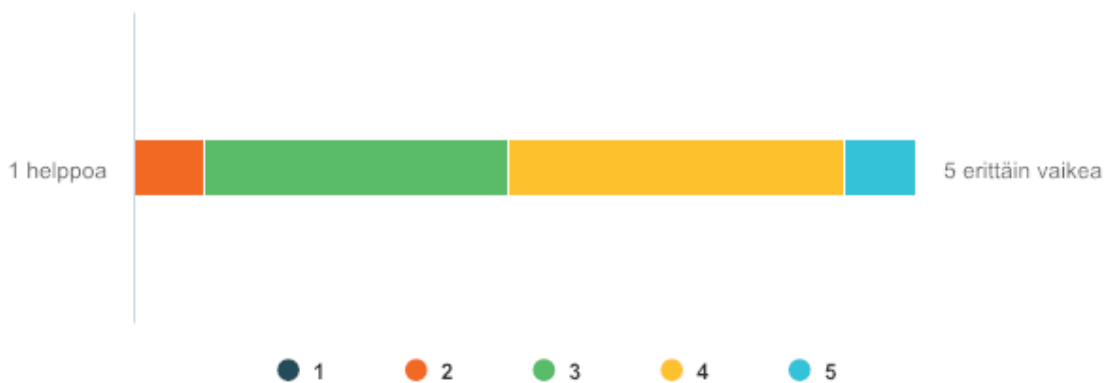
4 TULOKSET JA POHDINTA

4.1 Tulokset

Tutkimus perustuu kesäkuussa 2020 Maanmittauslaitoksen toimitusinsinööreille ja hankevastaaville tekemäni Webropol-verkkokyselyyn aiheesta ”Miten saamme tilusjärjestelyselvitykset alueellisiksi tilusjärjestelyiksi”. Kysely lähetettiin tilusjärjestely-vastuualueen 40 toimitusinsinöörille ja hankevastaavalle Pohjoisen, Eteläisen ja Läntisen alueen palveluyksikköön. Kyselyyn vastanneiden määrä oli 23. Siten vastausprosentiksi tuli 58 %, jota kyselytutkimuksessa voidaan pitää hyvänä.

1. Isojen toimitusten toteuttaminen on kokemukseni perusteella tällä hetkellä

Vastaajien määrä: 23

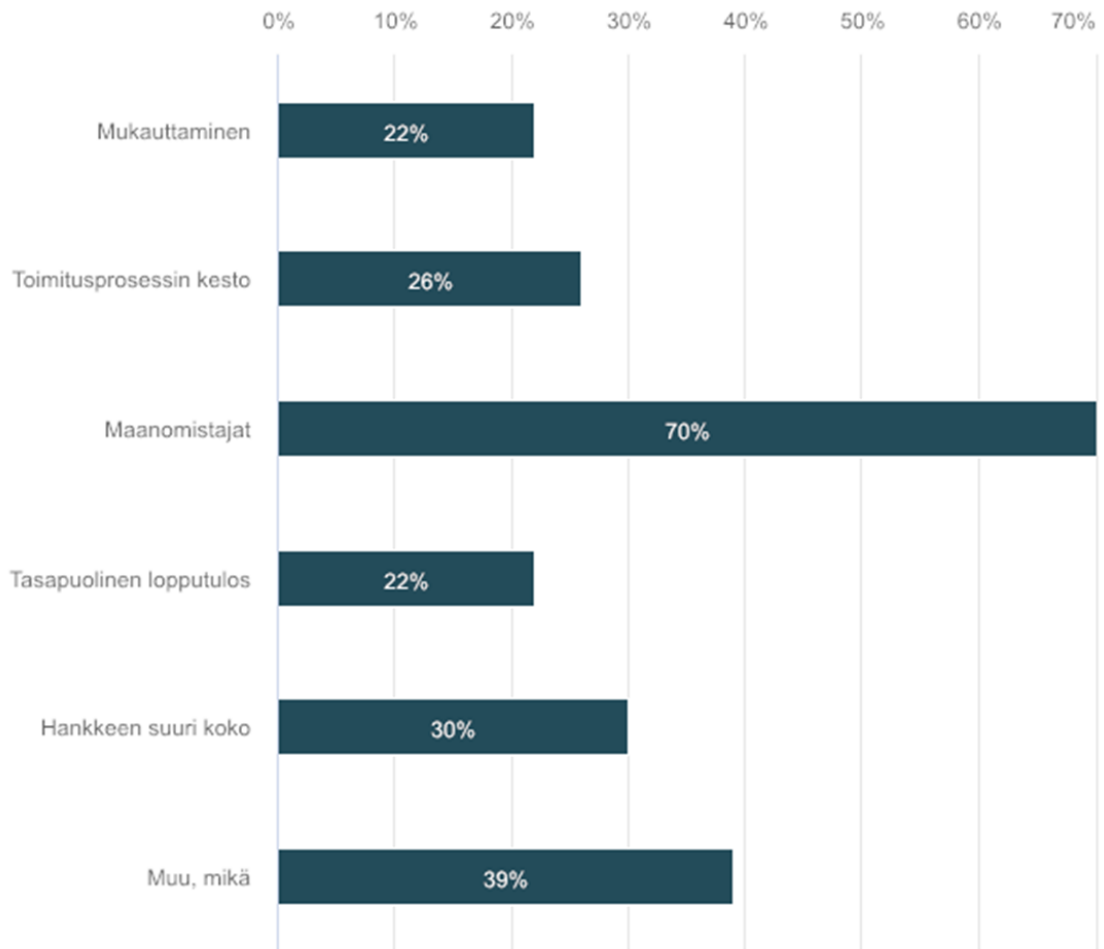

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
1 helppoa	0	2	9	10	2	5 erittäin vaikea	23	3,52	4
Yhteensä	0	2	9	10	2		23	3,52	4

Hieman yli puolet vastaajista kokee isojen toimitusten toteuttamisen joko vaikeaksi tai erittäin vaikeaksi. Vain noin yhdeksän prosenttia vastaajista pitää isojen toimitusten toteuttamista melko helppona. Noin 40 prosenttia vastaajien kokemuksista osuu neutraaliin mediaaniin.

2. Merkittävimmät haasteet alueellisten tilusjärjestelyjen toteuttamiselle ovat mielestäni (merkitse enintään kolme)

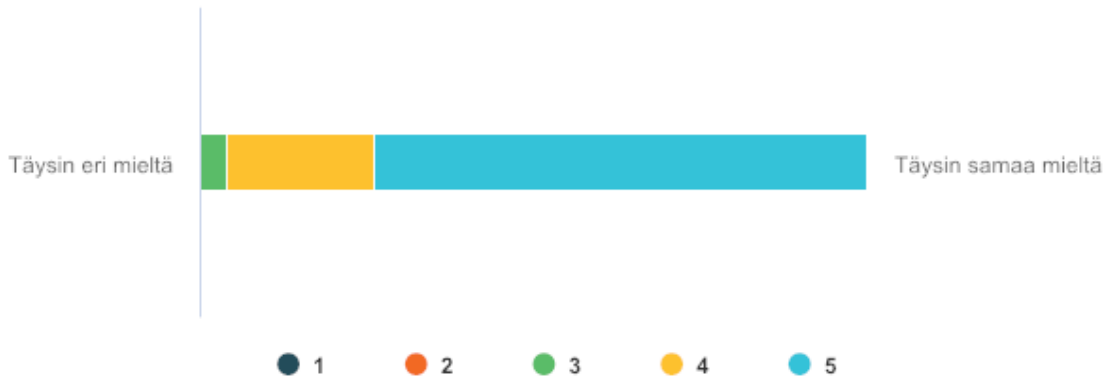
Vastaajien määrä: 23, valittujen vastausten lukumäärä: 48

Kaksi kolmasosaa vastaajista eli noin 70 prosenttia piti merkittävimpänä haasteena alueellisten tilusjärjestelyjen toteuttamiselle maanomistajia. Mukauttamista, toimitusprosessin kestoa, tasapuolista lopputulosta ja hankkeen suurta kooka kutakin piti merkittävämpinä haasteena noin neljäsosa vastaajista. Kysymyskohtaan ”muu, mikä” tuli vastauksia noin 40 prosentilta vastaajista ja he olivat kirjanneet yhdeksän erilaista asiaa, jotka oli nostettu merkittävimäksi haasteeksi alueellisten tilusjärjestelyjen toteuttamiselle.

3. Aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin on tärkeää jo selvitysvaiheessa

Vastaajien määrä: 23

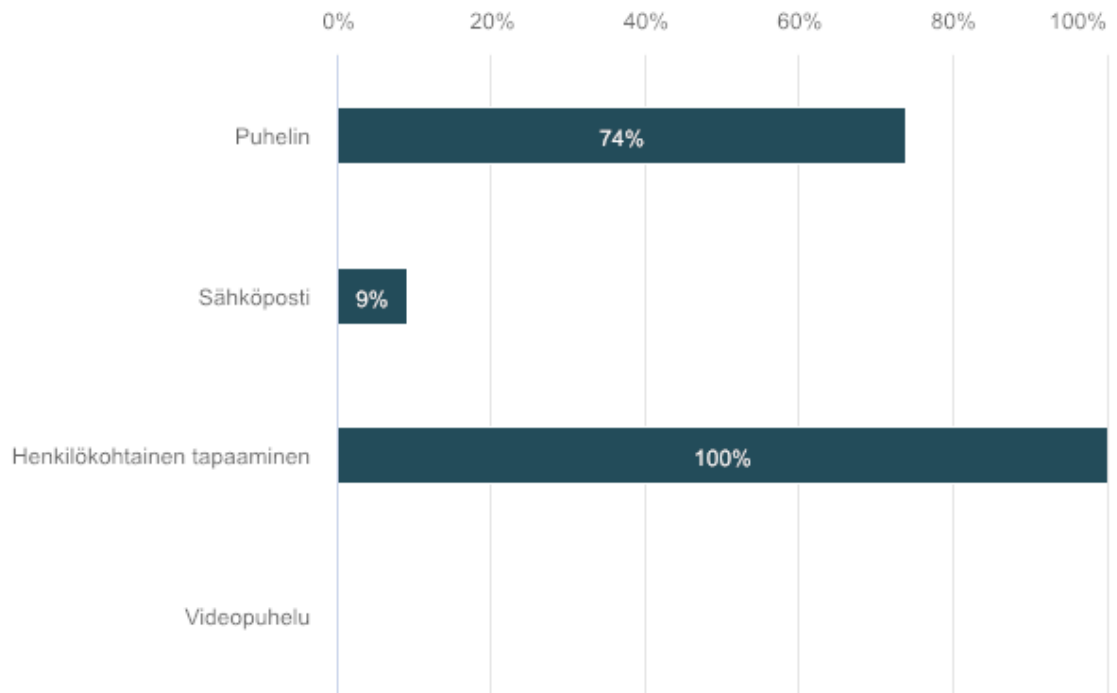
	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
Täysin eri mieltä	0	0	1	5	17	Täysin samaa mieltä	23	4,7	5
	0 %	0 %	4,35 %	21,74 %	73,91 %				
Yhteensä	0	0	1	5	17		23	4,7	5

Vastaajista 95 % oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin on tärkeitä jo selvitysvaiheessa.

Neljäntenä kysymyksenä oli vapaamuotoisten kommenttien esittäminen kolmannen kysymykseen liittyen. Lähes 80 % vastaajista kommentoi kysymystä. Maanomistajien odotusten ja mielipiteiden kartoittaminen, luottamuksellisen ilmapiirin ja ”hengen” luominen toimitukselle, suoran kontaktin rakentaminen maanomistajiin, toiminnan läpinäkyvyys sekä avoin ja vuorovaikutteinen viestintä saivat eniten kannatusta vastaajien kommentteissa.

5. Mikä on mielestäsi tehokkain yhteydenpitotapa maanomistajiin (merkitse kaksi tärkeintä)

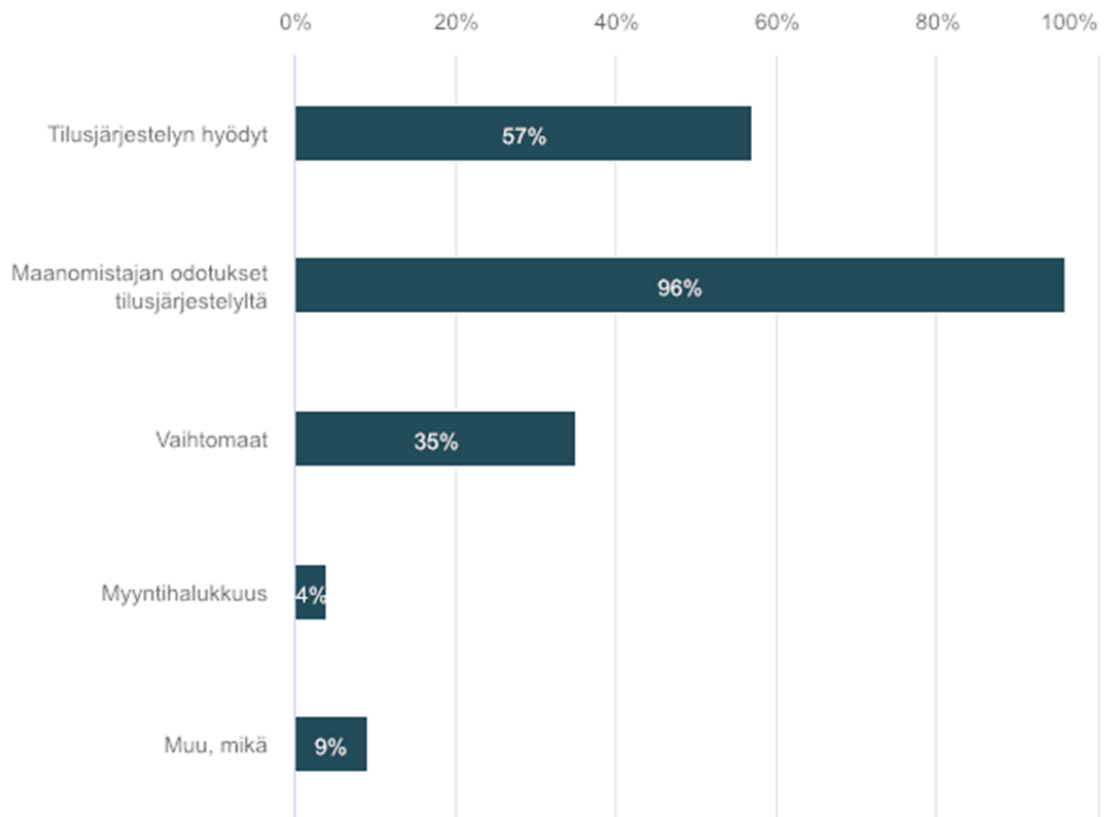
Vastaajien määrä: 23, valittujen vastausten lukumäärä: 42

Kaikkien vastanneiden mielestä henkilökohtainen tapaaminen on tehokkain yhteydenpitotapa ja puhelin on selkeästi toiseksi kannatetuin vaihtoehto. Sähköpostilla on yhdeksän prosentin kannatus ja videopuhelulla ei ollut lainkaan kannatusta vastaajien keskuudessa.

6. Merkitse kaksi tärkeintä asiaa jotka maanomistajien kanssa tulisi selvittää

Vastaajien määrä: 23, valittujen vastausten lukumäärä: 46

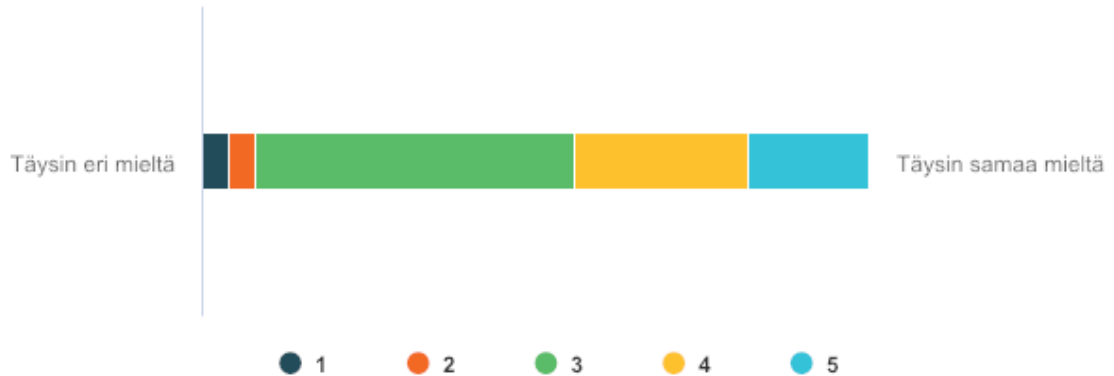

Kuudennessa kysymyksessä pyydettiin kirjaamaan kaksi tärkeintä asiaa, jotka maanomistajien kanssa tulee selvittää. Melkein kaikki vastaajat olivat sitä mieltä (96 prosenttia), että maanomistajan odotukset tilusjärjestelyltä tulisi selvittää. Yli puolet vastaajista oli myös sitä mieltä, että maanomistajille tulisi esittää tilusjärjestelyn hyötyjä yleisellä tasolla. Kolmasosa vastaajista oli sitä mieltä, että maanomistajien kanssa on tärkeintä käydä vaihtomaihin liittyviä keskusteluja lävitse.

Seitsemäntenä kysymyksenä oli vapaamuotoisten kommenttien esittäminen maanomistajien kanssa selvitettäviin tärkeimpiin asioihin liittyen. Avoimissa vastauksissa korostettiin erityisesti maanomistajien odotusten ja tilusjärjestelyn hyötyjen selvittämisen tarpeellisuutta. Monet vastaajista kommentoivat myös, että kaikkia neljää kysymyksessä kuusi erikseen mainittua vaihtoehtoa pidetään siinänsä tärkeänä selvittää.

8. Selvitämme maanomistajien mahdollisuuden mukauttamistoimenpiteisiin jo selvitysvaiheessa

Vastaajien määrä: 23

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
Täysin eri mieltä	1	1	11	6	4	Täysin samaa mieltä	23	3,48	3
	4,35 %	4,35 %	47,82 %	26,09 %	17,39 %				
Yhteensä	1	1	11	6	4		23	3,48	3

Kahdeksannessa kysymyksessä tarpeellisuudesta selvittää maanomistajien mahdollisuus osallistua mukauttamistoimenpiteisiin jo selvitysvaiheessa hajonta oli vastaajien keskuudessa suurta. Vastauksia tuli jokaiseen tarjottuun vaihtoehtoon. Lähes puolet vastaajista ei osannut muodostaa kantaansa. Noin 40 prosenttia vastaajista oli sen tarpeellisuudesta vähintään osittain samaa mieltä, mutta vajaa 10 % vastaajista oli sitä mieltä, että asiaa ei tulisi ainakaan vielä selvitysvaiheessa selvittää.

Yhdeksäntenä kysymyksenä oli kysymyksen kahdeksan vapaamuotoiset kommentit. Lähes 80 % vastaajista kommentoi mukauttamistoimenpiteiden selvittämistä. Mukauttamistoimenpiteiden esittely ja niistä keskustelu selvitysvaiheessa yleisellä tasolla nousee kommentteissa esille.

Kymmenes kysymys oli seuraava: "Miten saamme epäröivät maanomistajat mukaan tilusjärjestelyyn". Kaikki vastaajat kommentoivat kysymystä. Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että yksittäiselle maanomistajalle tulee esittää tilusjärjestelyiden hyötyjä heidän mukaan saamiseksi. Lisäksi monissa vastauksissa

korostetaan Maanmittauslaitoksen henkilöstön asiantuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen tärkeyttä kyseisten hyötyjen esilletuomisessa.

4.2 Pohdinta

Merkittävä osa vastaajista pitää isojen toimitusten toteuttamista tällä hetkellä vaikeana tai erittäin vaikeana. Siten aiheeseen tarttuminen tutkimuksen avulla on ollut tarpeen. Mielestäni tulos osoittaa, että isojen toimitusten toteuttamisessa on haasteita ja kehitettävää, mikä puoltaa niihin liittyvän toiminnan kehittämistä.

Toimitusinsinöörien ja hankevastaavien mielestä maanomistajien erilaisten näkemysten yhteensovittaminen on suurin haaste tilusjärjestelyiden käynnistämisisä ja toteuttamisissa. Vastauksissa käy ilmi, että maanomistajat itsessään eivät ole ongelma, vaan heidän kanssaan toimimisessa voi olla parantamisen varaa. Kyselyssä vastaajat listasivat kuitenkin lukuisia muitakin erilaisia haasteita, mikä viittaa siihen, että haasteet tilusjärjestelyssä vaihtelevat toimituskohtaisesti.

Tulokset osoittavat, että vastaajien mielestä aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin on toimiva keino haasteiden ratkomiseen. Jo selvitysvaiheessa tulee olla aktiivisessa yhteydessä maanomistajiin, koska sillä luodaan hyvät lähtökohdat tilusjärjestelyn onnistumiselle.

Alla esimerkkejä toimitusinsinöörien ja hankevastaajien avoimista vastauksista.

”Toiminnan tulee olla läpinäkyvää. Aktiivinen yhteydenpito hälventää epäilyjä ja selvityksen tekijät saavat realistisen käsitykseen hankkeen toteuttamismahdollisuuksista.”

”Keskustelu alueen kuppikunnissa alkaa tiedotustilaisuudesta, on tärkeää että alueella leviäisi oikea tieto huhujen sijaan, sekä olisi selvästi joku jolta kysyä askarruttavia asioita. Jakosuunnitelmia hahmotellaan maanomistajien kesken jo selvitysvaiheessa, joten näistäkin on hyvä olla tietoinen.”

Kysyttäessä tehokkainta yhteydenpitotapaa maanomistajiin henkilökohtainen tapaaminen on ylivoimainen muihin tapoihin verrattuna, mikä oli odotettavissa. Mikäli se ei ole kustannussyistä mahdollista, niin seuraavaksi paras vaihtoehto on puhelin. Sähköposti sai vain vähän kannatusta, mikä ei ole yllättävää, koska sähköposti ei ole kovin vuorovaikutteinen yhteydenpitotapa. Sen sijaan yllättävää oli se, että moderni videopuhelu ei saanut ollenkaan kannatusta, vaikka se on vuorovaikutteinen ja kustannustehokas tapa toimia. Mielestäni Maanmittauslaitoksessa voitaisiin pohtia myös videopuhelun hyödyntämistä maanomistajien kanssa käytävissä keskusteluissa.

Vastaajien mielestä kaksi tärkeintä asiaa, jotka maanomistajan kanssa on selvitettävä, ovat maanomistajan odotukset tilusjärjestelyltä ja tilusjärjestelyn hyödyt. Vastauksissa korostuu asiakasnäkökulma. Tilusjärjestelyn asiakas on maanomistaja.

Alla esimerkkejä toimitusinsinöörien ja hankevastaavien avoimista vastauksista.

”On tärkeä saada tieto siitä, mitä maanomistaja odottaa hankkeelta.”

”Tärkeimpinä selvitettävänä asioina pidän kuitenkin maanomistajien odotuksia, koska täytyy olla riittävästi sellaisia, jotka haluavat muutoksia. Yleensä, jotta muutoksia voidaan toteuttaa, täytyy olla myös maasta luopuvia, mikä antaa liikumatilaa järjestelyyn.”

”Maanomistajien ja -viljelijöiden toiveet ja tarpeet ovat TJ-hankkeen lähtökohtia. Maanomistajat on helpompi saada mukaan kun heille selviää hankkeesta heille tulevat hyödyt.”

Mukauttamistoimenpiteistä tehdyn kysymyksen merkittävin tulos oli se, että puolet vastaajista ei osannut ottaa kantaa mukauttamistoimenpiteiden selvittämisen tarpeellisuuteen. Vastauksissa oli myös aikamoista hajontaa, joten vastauksista on vaikea löytää yhteisiä linjoja. Yksi tulkinta tuloksesta ja siihen liittyvistä avoimista vastauksista voisi olla se, että mukauttamistoimenpiteiden selvittämisen tarve vaihtelee tilusjärjestelyittäin.

Alla esimerkkejä toimitusinsinöörien ja hankevastaavien avoimista vastauksista.

”Mukauttamistoimien pääpiirteet saadaan kyllä selvityksessä esille (Valtaojitus ja tieverkon runko), mutta vasta jakoehdotus tarjoaa mahdollisuuden tarkastella sa-laojitusta sekä pienempiä kulkuyhteyksiä.”

”Käsittääkseni näitä ei ole juurikaan maanomistajien kanssa läpikäyty. Laskelmat perustuvat karttatarkasteluun.”

”Mukautustoimenpiteistä on hyvä keskustella yleisellä tasolla, eli miten hank-keessa toimitaan mukautusten suhteen ja mitkä ovat niiden ehdot. Selvitysvai-heessahan ei mielestäni voi tehdä päätöksiä siitä kuka on mukautushankkeissa mukana ja kuka ei. Sehän riippuu siitä miten maat vaihtuvat (ojitukset ja tiehank-keet myös voivat vaikuttaa alueellisesti ei vain paikallisesti).”

”Mukauttamistoimien kriteereistä on hyvä kertoa, jotta ihmisillä on niistä oikea kä-sitys. Ettei odoteta liikoja. Mukauttamisilla pelkästään ei isoa hanketta voi mark-kinoida.”

Kysyttäessä ”Miten saadaan epäröivät maanomistajat mukaan tilusjärjestelyyn?” nostivat vastaajat selkeästi tärkeimmäksi asiaksi tilusjärjestelyn hyödyt. Maan-omistajat katsovat tilannetta oman tilakokonaisuutensa kautta ja arvioivat hyötyjä sen perusteella. On tärkeätä, että Maanmittauslaitoksen asiantuntijat tuovat hyö-tykeskusteluun jo selvitysvaiheessa uusia näkökulmia, joita maanomistaja ei vält-tämättä ole miettinyt. Maanomistajien ja asiantuntijan välisiin tapaamisiin on hyvä valmistautua huolella tutustumalla yksittäisen maanomistajan tilakokonaisuuteen jo etukäteen ja aikaansaada siten vuorovaikutteinen ja hyödyllinen keskustelu.

Alla esimerkkejä toimitusinsinöörien ja hankevastaavien vastauksista siihen, että miten epäröivät maanomistajat saadaan mukaan tilusjärjestelyyn.

”Jalkatyöllä, aktiivisella jokaisen maanomistajan osallistamisella. Meidän tehtävä on ”näyttää” maanomistajalle miten juuri hän hyötyy hankkeesta.”

”Läpikäydään asiat henkilökohtaisessa tapaamisessa heidän kanssaan ja mietitään yhdessä mitä tilusjärjestely voisi heidän kohdallaan tarkoittaa. Hälvennetään pelkoja siitä, että heidän iso kotipalstansa siirretään heiltä pois ym. Usein maanomistajat pelkäävät/vastustavat siksi, koska eivät tiedä mitä tulee tapahtumaan. Usein kun maanomistajaa lähestyy ensimmäisen kerran puhelimitse, he sanovat ettei heillä ole tarvetta tilusjärjestelylle ja ei kiinnostusta, mutta kun heidät tapaa ja käy asioita läpi, he mainitsevat tiettyjä lohkoja jotka voisi siirtää tms.”

”On osattava tulkita, mitä tilusjärjestelyn hyötyjen osa-aluetta kannattaa painottaa kellekin maanomistajalle. Aktiivitalle esimerkiksi viljelyssästöjä, mukauttamistoimenpiteiden valtionavustuksia ja lisämaiden ottamisen varainsiirtoverovapautta. Pienemmille tiloille mm. valtiolle myynnin veroetuja. Ennen kaikkea, hanke olisi tärkeää saada myytyä koko kylän/alueen kehittämisprojektina.”

”Tartutaan asiaan, jonka maanomistaja ilmoittaa parantamistarpeeksi; ei ”tuputeta” valmista omaa ehdotusta.”

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Yleisesti mielletään, että hyvää asiakaspalvelua on yrittää ennakoida ja täyttää asiakkaan odotukset, tarpeet ja toiveet. Tässä kyselytutkimuksessa haastateltavien vastaukset, kuten esimerkiksi aktiivinen yhteydenpito, henkilökohtaiset tapaamiset, maanomistajien odotusten huomioiminen, tilusjärjestelyjen hyötyjen esille tuominen viittaavat juuri tähän hyvään asiakaspalveluun selvitysvaiheessa. Toki on muistettava, että tilusjärjestelyiden haasteet eivät rajoitu maanomistajien kanssa toimimiseen, vaan Maanmittauslaitoksen henkilökunnan on pystyttävä hallitsemaan kokonaisuutta, jossa maanomistajien asiakaspalvelu on yksi, joskin hyvin merkittävä, osa kokonaisuutta.

Tämä tutkimus osoittaa, että panostamalla aktiiviseen yhteydenpitoon varsinkin hankkeen alkuvaiheessa maanomistajiin luodaan edellytykset tilusjärjestelyn onnistumiselle. Puutteet yhteydenpidossa lisäävät epäonnistumisen riskiä. Aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin vauhdittaa myös selvityshankkeen etenemistä. Kyse on maanomistajien sitoutumisesta hankkeeseen. Jos yhteydenpidossa tulee pitkiä taukoja, selvityshankkeen toteuttaminen käy hankalammaksi.

Tutkimuksen mukaan maanomistajien kanssa läpikäytävistä asioista henkilökohtainen tapaaminen on ylivoimaisesti tehokkain tapa yhteydenpitoon. Haasteena Maanmittauslaitoksen näkökulmasta on sen vaatimat resurssit. Yhdessä päivässä ei voi tavata kovin montaa maanomistajaa, kun taas puhelimella onnistuu monen maanomistajan tavoittaminen. Mielestäni henkilökohtaisten tapaamisten rinnalla olisi tarpeen tehostaa puhelimen käyttöä ja videopuhelujen hyödyntämistä. Puhelimen käytön tehostamista olisi esimerkiksi se, että maanomistajan kanssa sovitaan etukäteen puhelinajasta, jolloin maanomistaja voi valmistautua keskusteluun ja varata siihen tarvittavan ajan. Videopuhelun etuna on vielä se, että siinä voi esittää selvityshankkeen aineistoa.

Maanomistajien kanssa käytävistä asioista tärkein on maanomistajien odotukset tilusjärjestelyltä. Tärkeää on myös maanomistajien tilusjärjestelystä saamat hyödyt selvityshankkeessa. Odotukset ja hyödyt ovat samaa asiakokonaisuutta. Kun

käydään hyötyjä läpi, myös maanomistajien odotukset konkretisoituvat. Keskustelussa toimitusinsinöörit ja hankevastaavat voivat tuoda esille asioita, joita maanomistajat eivät ole tulleet ajatelleeksi selvityshankkeessa. Mielestäni onnistunut keskustelu odotuksista ja hyödyistä on avainasemassa selvityshankkeen toimenpiteissä.

Tutkimus osoittaa, että mukauttamistoimenpiteiden tapa vaihtelee tilusjärjestelyittäin. Niiden selvittämiseen on oltava valmiudet, mutta yhtenäistä toimintamallia tai toimintalinjaa ei tutkimuksessa saatujen vastausten perusteella voi esittää. Asiaa tulisi mielestäni pohtia lisää Maanmittauslaitoksessa.

Mielestäni tämä kyselytutkimus nostaa esiin tarpeen sellaiselle jatkotutkimukselle, missä suoritettaisiin isoissa tilusjärjestelyissä mukana olleiden maanomistajien haastattelututkimus. Siinä käytännössä kerättäisiin maanomistajilta eli asiakkailta palautetta isojen tilusjärjestelyjen sellaisiin asioihin liittyen, joissa Maanmittauslaitos voisi kehittää toimintaansa. Tutkimus voitaisiin toteuttaa esimerkiksi opinnäytetyönä.

LÄHTEET

Hiironen, J. 2012. Peltotilusjärjestelyiden vaikutuksista ja kannattavuudesta. Aalto-yliopisto. Maankäyttötieteiden laitos. Väitöskirja.

Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2008-2013 2007. Helsinki Maa- ja metsätalousministeriö. Viitattu 24.7.2020 https://mmm.fi/documents/1410837/1721038/1_2008_MMMn_tilusjarjestelystrategia_2008-2013.pdf/48d17834-1401-43f8-acd3-c44fa17a75de/1_2008_MMMn_tilusjarjestelystrategia_2008-2013.pdf

Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelystrategia 2015-2020 2015. Helsinki Maa- ja metsätalousministeriö. Viitattu 24.7.2020 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80285/Maa-%20ja%20mets%C3%A4talousministeri%C3%B6n%20tilusj%C3%A4rjestelystrategia%202015-2020.pdf>

Niemi, A.-M. 2009. Peltotilusrakenteen kehittämisen tarve Alajärvellä. Mikkelin Ammattikorkeakoulu. Maanmittaustekniikka. Opinnäytetyö.

Salo, J.-M. 2014. Päätiehen kohdistuvan maatalousliikenteen analysointi tilusjärjestelytuotannossa. Aalto-yliopisto. Kiinteistötekniikka. Diplomityö.

Vehkapuru-Tekokoski, S. 2011. Pellonomistajien näkemyksiä tilusjärjestelyiden tarpeellisuudesta. Helsingin yliopisto. Maatalouden liiketaloustiede. Taloustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Vitikainen, A. 2003. Uusjakojen toimitusmenettelyn uudistamisesta. Teknillinen korkeakoulu. Väitöskirja.

Wallius, K. 2007. Tilusjärjestelyiden asiakaslähtöisyys. Vaasan yliopisto. Hallintotieteellinen tiedekunta. Aluetiede. Pro gradu -tutkielma.

LIITTEET

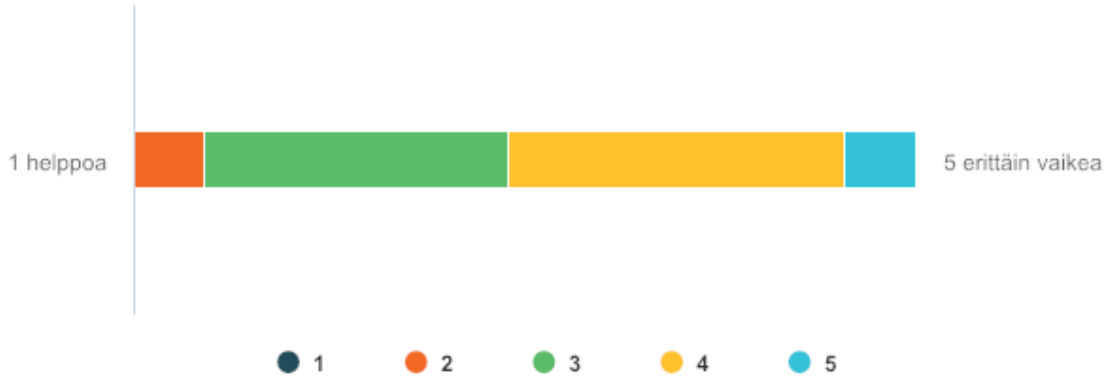
Liite 1. Webropol-verkkokysely

Miten saamme tilusjärjestelyselvitykset alueellisiksi tilusjärjestelyiksi

Vastaajien kokonaismäärä: 23

1. Isojen toimitusten toteuttaminen on kokemukseni perusteella tällä hetkellä

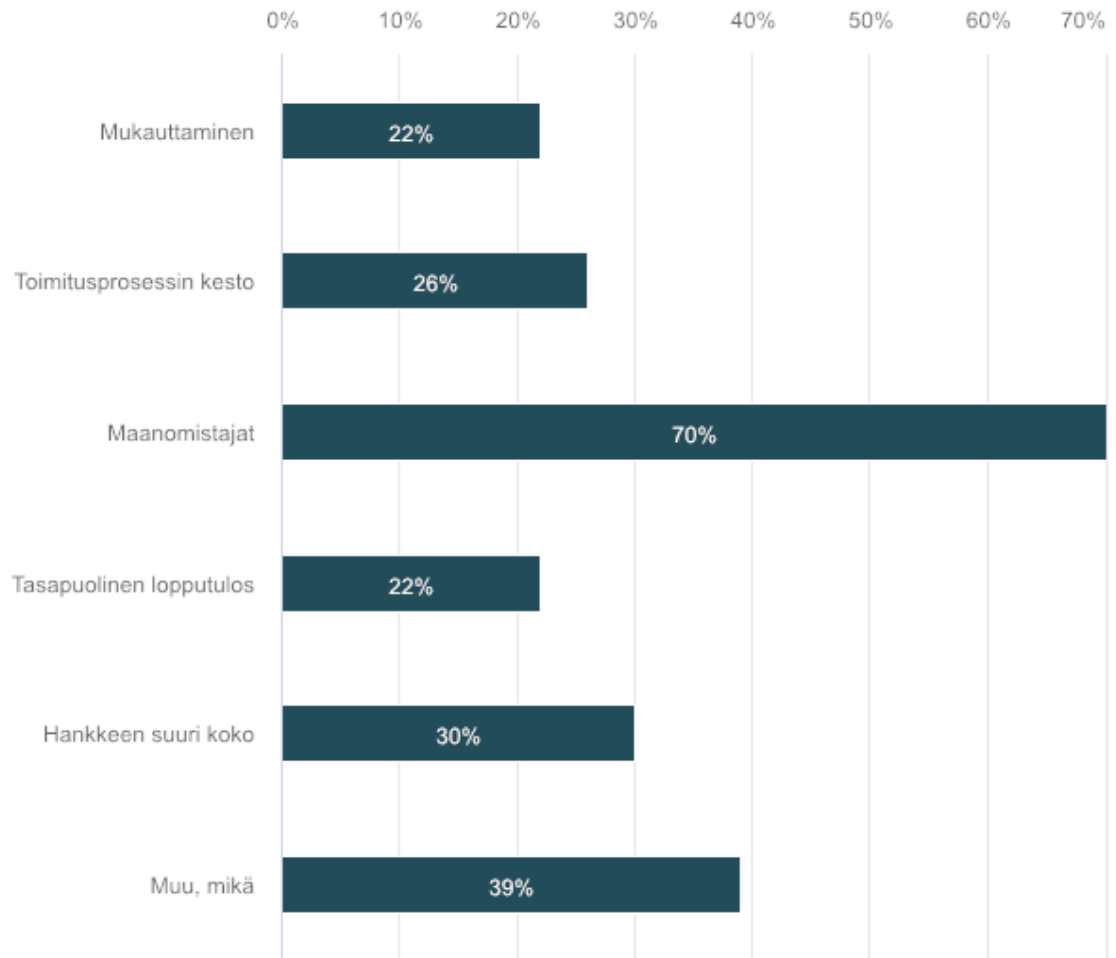
Vastaajien määrä: 23

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
1 helppoa	0	2	9	10	2	5 erittäin vaikea	23	3,52	4
	0 %	8,69 %	39,13 %	43,48 %	8,7 %				
Yhteensä	0	2	9	10	2		23	3,52	4

2. Merkittävimmät haasteet alueellisten tilusjärjestelyjen toteuttamiselle ovat mielestäni (merkitse enintään kolme)

Vastaajien määrä: 23, valittujen vastausten lukumäärä: 48

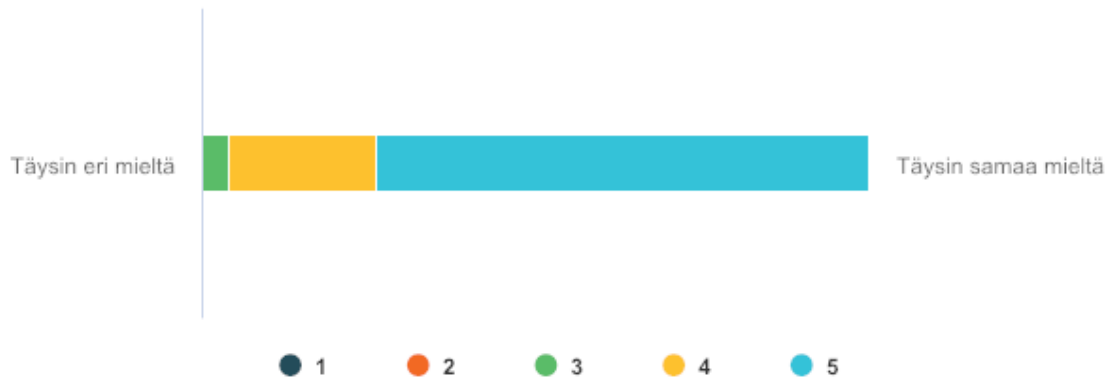
	n	Prosentti
Mukauttaminen	5	21,74%
Toimitusprosessin kesto	6	26,09%
Maanomistajat	16	69,57%
Tasapuolinen lopputulos	5	21,74%
Hankkeen suuri koko	7	30,43%
Muu, mikä	9	39,13%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä	Jakosuunnittelun toteutaminen asiakaslähtöisesti siten, että hankkeesta muodostuu kannattava.
Muu, mikä	mukauttamisten ja muiden toimenpiteiden kustannukset, tai ainakin kustannusten pelko isäntien keskuudessa
Muu, mikä	Vuokrapellot
Muu, mikä	kokonaisuuden hallinta sekä muuttuvat olosuhteet/resurssit (esim. rahoitus, henkilöresurssit ym)
Muu, mikä	Itä-Suomessa pienet hiipumaan päin olevat tilat, joissa viljelijöiden motivaatio ei ole paras mahdollinen.
Muu, mikä	maanhankintavarojen niukkuus
Muu, mikä	Hankkeen alkuvaiheessa luovutaan liian helposti alueellisen hankkeen tavoittelemisesta.
Muu, mikä	Toimintatavan muuttuminen: hankkeeseen osallistuminen pohjautuu nykyään huomattavasti enemmän vapaaehtoisuuteen.
Muu, mikä	osaavien ja päätöksentekokykyisten toimitusinsinöörien löytäminen

3. Aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin on tärkeää jo selvitysvaiheessa

Vastaajien määrä: 23

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
Täysin eri mieltä	0	0	1	5	17	Täysin samaa mieltä	23	4,7	5
	0%	0%	4,35%	21,74%	73,91%				
Yhteensä	0	0	1	5	17		23	4,7	5

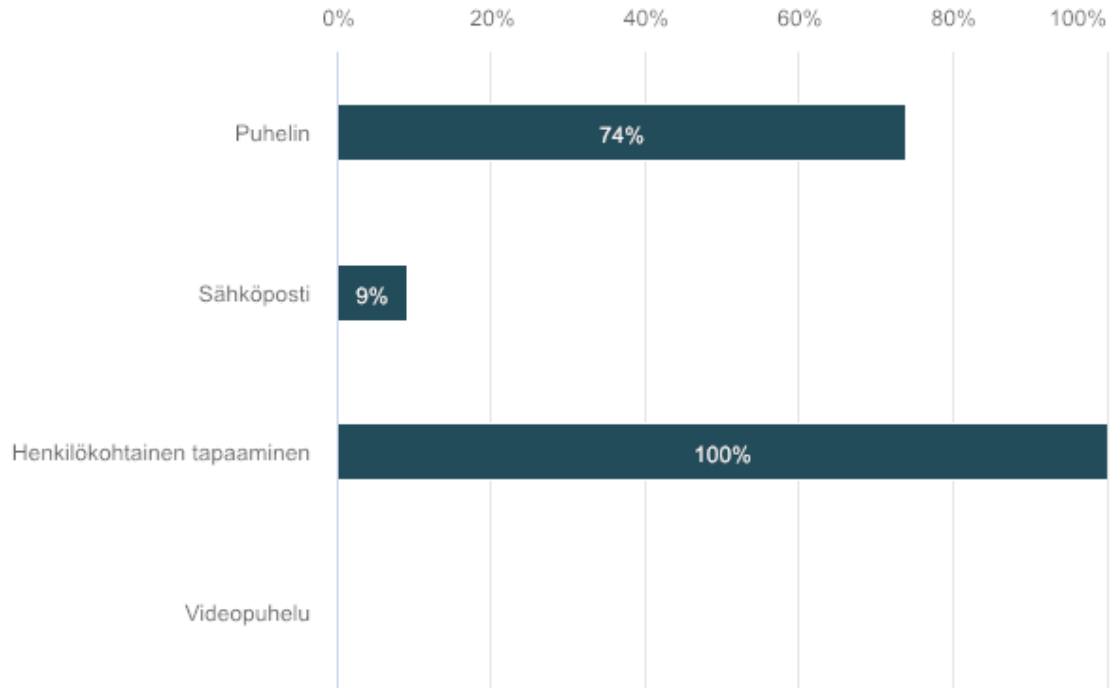
4. Kysymyksen 3 vapaamuotoiset kommentit/Aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin on tärkeää jo selvitysvaiheessa

Vastaajien määrä: 18

Vastaukset
Kaikkien mielipide on tärkeä
Maanomistajiin on oltava yhteydessä paljon että pysyvät aktiivisesti mukana selvityksessä. Asia unohtuu jos tulee pitkiä taukoja...
Aktiivinen yhteydenpito on tärkeää, jotta maanomistajien odotukset ja mielipiteet saadaan kartoitettua selvitysvaiheessa. Selvityksen tekijän täytyy kuitenkin itsenäisesti muodostaa käsitys alueen tilusjärjestelymahdollisuuksista maanomistajilta saadun palautteen perusteella. Aktiivinen yhteydenpito maanomistajiin muodostuu tärkeämmäksi hankkeen edetessä.
Selvityksessä luodaan pohja luottamukselle ja menestyksekkäälle toimitusprosessille. Toimituksen "henki" luodaan jo alkuvaiheessa!
ainakin joihinkin tärkeimpiin maanomistajiin on hyvä olla yhteydessä. Mahdollisuuksien mukaan kaikkiin, jos vain aika riittää. Näin kellekään ei tule oloa että on jätetty kertomatta jotakin.
Mitä enemmän maanomistajien kanssa pääsee suoraan kontaktiin, sen paremmin heille voi saada perille asiallista tietoa tilusjärjestelystä. Harkitsemisen arvoinen kysymys on, missä määrin passiivisiin maanomistajiin on tarpeen olla yhteydessä selvitysvaiheessa vaiko vasta sitten, jos selvitys etenee toimitukseksi.
Olen huomannut, että jos menee kuukausia ilman yhteydenpitoa, maanomistajat olettavat, että hanke on lopetettu tai sitten he unohtavat sen kokonaan. Väärät huhut rupeavat leviämään kylänmiesten kokoontumisissa. Jos pidettäisiin koko ajan yhteyttä, voitaisiin heti katkaista siivet vääriltä huhuilta. Toisaalta ei viitsisi koko ajan olla tiedottamassa, että mitään tiedotettavaa ei ole. Pitäisi koko ajan olla pumppaamassa toivoa maanomistajiin, etteivät luovu hankkeesta.
Toiminnan tulee olla läpinäkyvää. Aktiivinen yhteydenpito hälventää epäilyjä ja selvityksen tekijät saavat realistisen käsityksen hankkeen toteuttamismahdollisuuksista.
Jos selvitysvaiheesta siirtyminen toimitukseen on jouhevaa ja nopeaa, tällöin on paljon hyötyä aktiivisesta yhteydenpidosta maanomistajiin jo selvitysvaiheessa. Ihmiset ja asiat tulevat tutuksi. Tämä korostuu jos samat henkilöt tekevät selvityksen ja toimituksen, jolloin selvityksen voi tehdä realistisemmin kuin pelkällä karttatarkastelulla. Vanhemmissa tarveselvityksissä ilman maanomistajien kuulemista tehdyt laskelmat perustuvat usein parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen alueella, mutta todellisuudessa maanomistajien mielipiteiden tai maasto-olosuhteiden vuoksi tällaista lopputulosta ei toimituksessa voida saavuttaa. Mielestäni selvitys on hyvä tehdä niin, että se on myös saavutettavissa, jolloin taloudelliset laskelmatkin ovat todenmukaisemmat. Tämä vaatii hyvää yhteydenpitoa maanomistajiin jo selvitysvaiheessa.
Jotta saadaan alueen ongelmat selville, niin ainakin hakijoihin ollaan yhteydessä.
Yhteydenpito tietysti korostuu entsestään jos ja kun päästään toimitusvaiheeseen
Luottanusta voi alkaa rakentamaan jo tässä vaiheessa.
Keskustelu alueen kuppikunnissa alkaa tiedotustilaisuudesta, on tärkeää että alueella leviäisi oikea tieto huhujen sijaan, sekä olisi selvästi joku jolta kysyä askarruttavia asioita.
Jakosuunnitelmia hahmotellaan maanomistajien kesken jo selvitysvaiheessa, joten näistäkin on hyvä olla tietoinen
Yhteydenpidossa on kuitenkin muistettava tasapuolisuus, ei lupailta selvitysvaiheessa liikoja tai lyödä lukkoon jo vaihtoja, mitkä olisivat hankkeen käynnistymisen ehtoina.
Ehdottomasti mieluummin vähän liian laajaa tiedottamista kuin liian suppeaa. Itse olen pitänyt koko ajan ajan tasalla kaikkia alueella peltoa omistavia.
Ainakin hankkeen kannalta tärkeiden maanomistajien mielipiteet on tärkeää saada selville aikaisessa vaiheessa.
Nettipohjaisessa yhteydenpidossa voitaisiin ottaa askeleita eteenpäin.
Avoin tiedonkulku hälventää epäluuloja ja lisää tietoisuutta toiminnasta.

5. Mikä on mielestäsi tehokkain yhteydenpitotapa maanomistajiin (merkitse kaksi tärkeintä)

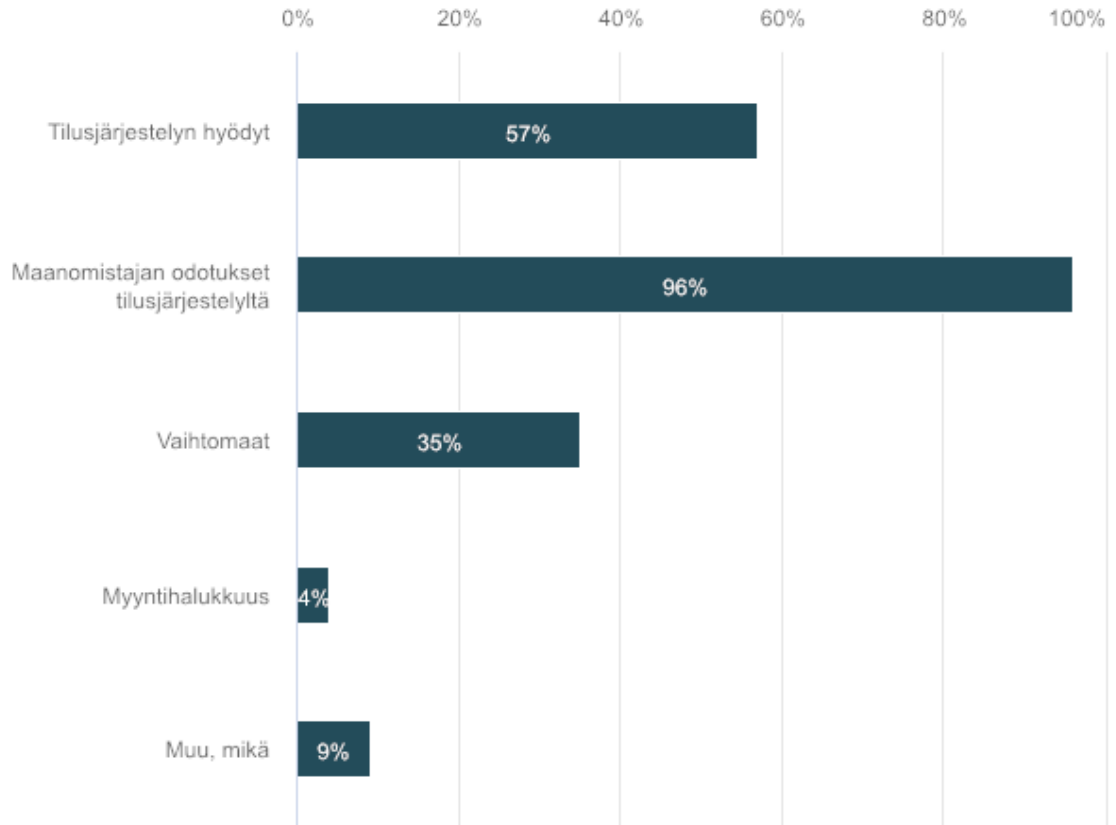
Vastaajien määrä: 23, valittujen vastausten lukumäärä: 42

	n	Prosentti
Puhelin	17	73,91%
Sähköposti	2	8,7%
Henkilökohtainen tapaaminen	23	100%
Videopuhelu	0	0%

6. Merkitse kaksi tärkeintä asiaa jotka maanomistajien kanssa tulisi selvittää

Vastaaajien määrä: 23, valittujen vastausten lukumäärä: 46

	n	Prosentti
Tilusjärjestelyn hyödyt	13	56,52%
Maanomistajan odotukset tilusjärjestelyltä	22	95,65%
Vaihtomaat	8	34,78%
Myyntihalukkuus	1	4,35%
Muu, mikä	2	8,7%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä	maanomistajan muutosvalmius
Muu, mikä	Hyötyjen ohella maanomistajaa kiinnostavat hankkeesta aiheutuvat kustannukset

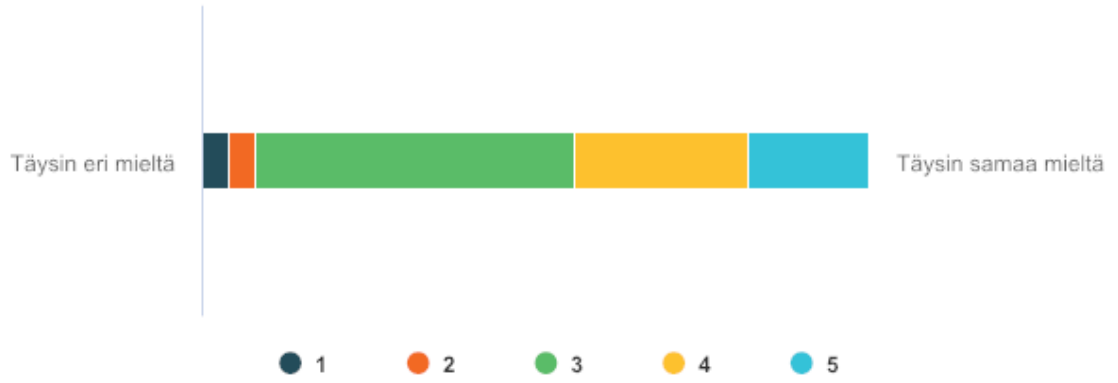
7. Kysymyksen 6 vapaamuotoiset kommentit

Vastaajien määrä: 12

Vastaukset
Odotukset ja hyödyt pitää saada jotenkin kohtaamaan
On tärkeä saada tieto siitä mitä maanomistaja odottaa hankkeelta.
Kahdenkeskisissä tapaamisissa päästään aina juurille ja voidaan tarjota maanomistajalle juuri hänen ongelmiansa ratkaisua!
Kaikki ovat tärkeitä. Tärkein ehkä lienee kertoa tilusjärjestelystä yleensä ja että mitä hyötyä ja kustannusta siitä voisi olla. Maanomistajien odotukset tärkeä saada tietoon, jotta toimenpiteet ovat halutunlaisia. Eli yritetään tehdä sitä mitä asiakkaat haluavat.
Kaikki neljä mainittua asiaa ovat tärkeitä. Tärkeimpinä selvitettävänä asioina pidän kuitenkin maanomistajien odotuksia, koska täytyy olla riittävästi sellaisia, jotka haluavat muutoksia. Yleensä, jotta muutoksia voidaan toteuttaa, täytyy olla myös maasta luopuvia, mikä antaa liikkumatilaa järjestelyyn.
Pitäisi pystyä kertomaan hyödyt kaikille maanomistajille, sekä aktiivilijelijöille että muille maanomistajille. Suurin ongelma on se, miten pystyt perustelemaan tilusjärjestelyn tärkeyden sellaiselle maanomistajalle, joka ei itse viljele vaan vuokraa peltojaan aktiiveille. Heille on turha mennä kertomaan lohkokoon suurenemisesta tai kulkumatkan lyhenemisestä, kun se ei koske heitä itseään. Viljelijät taas kuvittelevat, että saavat lisämaata rajattomasti eikä tarvitse itse luopua mistään. Jo selvitysvaiheessa pitäisi saada menemään perille viesti, että vaihto on tärkein työväline tilusjärjestelyssä, eikä MML ole mikään maanvälitystoimisto, joka pakkolunastaa pellot ja jakaa ne viljelijöille.
6. Sähköposti on hyvä väline aineistojen toimittamiseen, mutta henkilökohtaisessa tapaamisessa ja puhelimesta voidaan tilusjärjestelymahdollisuudet ja -kiinnostus selvittää peremmin.
7. Maanomistajien ja -viljelijöiden toiveet ja tarpeet ovat TJ-hankkeen lähtökohtia. Maanomistajat on helpompi saada mukaan kun heille selviää hankkeesta heille tulevat hyödyt.
Mielestäni maanomistajien kanssa olisi tärkeintä käydä läpi kokonaisuus heidän maidensa osalta - miten he tällä hetkellä käyttävät maataan (itse/vuokraus?), tulevaisuuden suunnitelmat ja muutosvalmius eli miten suureen muutokseen he ovat valmiita. Maanomistajilta on hyvä kysellä myös alueen "ominaisuuksista", eli onko hallanarkoja, tulvaherkkiä, muuten vaan huonompia/parempia alueita tai muita eroja alueen sisällä, näitä kun ei aina pysty kartalta päättelemään.
Selvitettävä, onko tosiasiallisia keihittämiskohteita olemassa ja hyötyä näköpiirissä. Sen jälkeen myös motivointi on helpompaa.
hyödyt pitää jokaisen itse arvioida ja niin yleensä tekevätkin. Ei aktiiveille hyötyjä pitää yleensä kertoa
Riippuu maanomistajasta. Aktiivitalilliselle on osattava markkinoida tilusjärjestelyn aikaansaamat kustannussäästöt viljelyyn, kun taas eläkeläiselle tai perikunnalle on hyvä painottaa maanmyynnin veroetuja.
Kaikki ovat tärkeitä selvittää, mutta panostus erityisesti aktiiveihin. Nykyään alkaa pellosta olla jo tarjontaa valtiollekin päin.

8. Selvitämme maanomistajien mahdollisuuden mukauttamistoimenpiteisiin jo selvitysvaiheessa

Vastaajien määrä: 23

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
Täysin eri mieltä	1	1	11	6	4	Täysin samaa mieltä	23	3,48	3
	4,35 %	4,35 %	47,82 %	26,09 %	17,39 %				
Yhteensä	1	1	11	6	4		23	3,48	3

9. Kysymyksen 8 vapaamuotoiset kommentit

Vastaajien määrä: 17

Vastaukset
Isoja ja kalliita hankkeita, jotka vaikuttavat paljon tilusjärjestelyhyötyihin
Mikäli mukauttamistoimenpiteet rahoitetaan hankkeen rahoituksella, niiden tarkempi kartoittaminen voidaan tehdä myös jakosuunnittelun vahvistumisen jälkeen. Mikäli hankkeen rahoitusta ei ole saatavissa, täytyy jo selvitysvaiheessa kartoittaa maanomistajien mahdollisuus osallistua mukauttamistoimenpiteisiin.
Mukauttamistoimien pääpiirteet saadaan kyllä selvityksessä esille (Valtaojitus ja tieverkon runko), mutta vasta jakoehdotus tarjoaa mahdollisuuden tarkastella salaojitusta sekä pienempiä kulkuyhteyksiä.
Mukauttamistoimien kriteereistä on hyvä kertoa, jotta ihmisillä on niistä oikea käsitys. Ettei odoteta liikoa. Mukauttamisilla pelkästään ei isoa hanketta voi markkinoida.
Mukauttamistarpeet ja mahdollisuudet on hyvä saada selville, koska ne vaikuttavat järjestelyn sisältöön. Valitettavasti omat kokemukset ovat, että maanomistajat ovattavat näihin kantaa huonosti tässä vaiheessa.
Selvitysvaiheessa kysytään alustavasti perkaamista kaipaavista valtaojista ja kunnostamista vaativista viljelysteistä.
Tarpeet on hyvä selvittää jo alkuvaiheessa
Maanomistajilla on paras tieto omistamiensa alueiden kuivatusolosuhteista, siksi ne pitää käydä lävitse. Alueen peruskuivatuksen (valtaojitus) tulee olla kunnossa, jotta viljely ylipäänsä onnistuu, joten se on korjattava tarpeen mukaan. Viljelysteiden rakentamis ja kunnostustarve sekä kiinnostus salaojitukseen ovat myös selvitettäviä asioita.
Käsittääkseni näitä ei ole juurikaan maanomistajien kanssa läpikäyty. Laskelmat perustuvat karttatarkasteluun.
Jos tehdään ns. pöytälaatikko-selvitys, ei kaikkiin maanomistajiin olla yhteydessä.
Yleisellä tasolla.
Tätä osa-aluetta pitäisi ehkä selvittää enemmän jo varhaisessa vaiheessa.
ei kai sitä voi selvittää, jos ei tiedä edes tarvetta eli mitä tullaan muuttamaan
Mukautustoimenpiteistä on hyvä keskustella yleisellä tasolla, eli miten hankkeessa toimitaan mukautusten suhteen ja mitkä ovat niiden ehdot. Selvitysvaiheessahan ei mielestäni voi tehdä päätöksiä siitä kuka on mukautushankkeissa mukana ja kuka ei. Sehän riippuu siitä miten maat vaihtuvat (ojitukset ja tiehankkeet myös voivat vaikuttaa alueellisesti ei vain paikallisesti).
On tärkeää selvittää mukauttamistoimenpiteiden tarpeita jo selvitysvaiheessa. Niistähän täytyy tehdä arviot jo tilusjärjestelyselvityksen loppuraporttiin.
Tilanne vaihtelee hankkeittain.
Alustava kiinnostus selviää, mutta kun jakosuunnitelma ei ole valmis ei maanomistajakaan osaa tuohon heti vastata (salaojitus, tietarpeet)

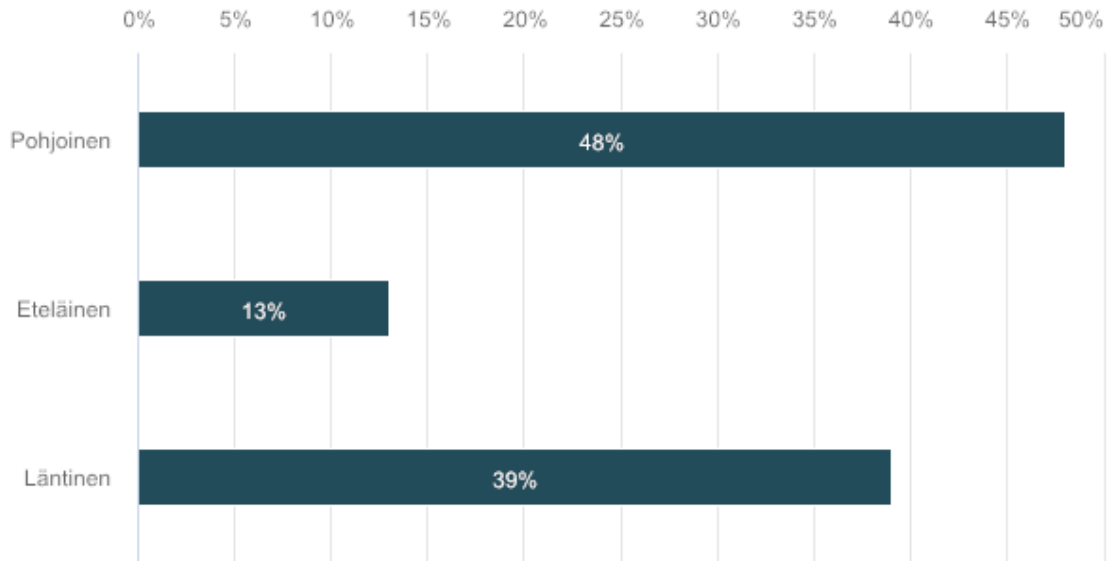
10. Miten saamme epäröivät maanomistajat mukaan tilusjärjestelyyn? (keksi vähintään yksi keino)

Vastaajien määrä: 22

Vastaukset
Kertomalla tilusjärjestelyiden hyödyistä käytännön esimerkin kautta.
Henkilökohtainen keskustelu ja hyötyjen kertominen
Rauhallinen / asiallinen keskustelu jossa kaivetaan esiin jokin juuri häntä hyödyttävä elementti.
Vastausten antaminen maanomistajia askarruttaviin kysymyksiin.
Jalkatyöllä, aktiivisella jokaisen maanomistajan osallistamisella. Meidän tehtävä on "näyttää" maanomistajalle miten JUURI HÄN hyötyy hankkeesta.
Kiinteähintaisuus? Selkeämmät kustannukset? selkeämmin heti alussa tiedossa mitä maille tapahtuu?
Selvitys todennäköisesti saavutettavasta tilakohtaisesta hyödystä. (tilusjärjestelystä saatava viljelykustannusten säästö, mukauttamishankkeista saatava hyöty).
Selvitys valtion maanostosta ja sen hyödyistä, jos maanomistaja ei ole halukas järjestelyyn.
Tiedon jakaminen siitä, ettei kaikki järjestelyyn mukaan tuleva maa vaihdu ja että joissain tapauksissa maanomistajalle tärkeitä alueita voidaan rajata pois alueesta.
Tähän en ole keksinyt yleispätevää keinoa. Aina puhutaan siitä, että pitää tuoda selkeästi esille tilusjärjestelystä saatavat hyödyt, mutta todellisuudessa on hyvin hankala perustella hyötyjä sellaiselle maanomistajalle, joka ei itse viljele peltojaan. Paras keino olisi varmaan puskaradio eli jos jossain saadaan järjestely tehtyä onnistuneesti niin tyytyväiset maanomistajat kertovat naapurikylien maanomistajille onnistumisista. Virkamiehen sanoma ei välttämättä mene perille, koska maanomistajat ajattelevat toimitusinsinöörin ajavan järjestelyä vain siitä syystä, että saisi itselleen töitä.
Kaikkien kuuleminen ja tilusjärjestelyn hyödyistä kertominen. Myös muista kuin suoraan maanomistajaan kohdistuvista hyödyistä.
Positiivinen ilmapiiri maatalouden kehittämiseen ja tilusjärjestelyn tekemiseen
Tiedottaminen.
Perinteiset keinot Tiedon jakaminen. Lehtijutut maakunta- ja paikallislehdissä ajatusten muokkaamiseksi suotuisammaksi, Esimerkkejä onnistuneista hankkeista. Henkilökohtainen kontakti, jossa käydään lävitse maanomistajan hyötymismahdollisuuksia.
Läpikäydään asiat henkilökohtaisessa tapaamisessa heidän kanssaan ja mietitään yhdessä mitä tilusjärjestely voisi heidän kohdallaan tarkoittaa. Hälvennetään pelkoja siitä, että heidän iso kotipalstansa siirretään heiltä pois ym. Usein maanomistajat pelkäävät/vastustavat siksi, koska eivät tiedä mitä tulee tapahtumaan. Usein kun maanomistajaa lähestyy ensimmäisen kerran puhelimitse, he sanovat ettei heillä ole tarvetta tilusjärjestelylle ja ei kiinnosta, mutta kun heidät tapaa ja käy asioita läpi, he mainitsevat tiettyjä lohkoja jotka voisi siirtää tms.
Tiedon lisääminen tilusjärjestelystä kaikilla mahdollisilla keinoilla. Haastatteluissa kertomalla, esitettä jakamalla yms.
Rohkaisemalla, innostamalla sekä kertomalla hyödyistä.
- alueelle pitäisi saada yhteen hiileen puhaltamisen meininki / talkoohenki - kannattaa tuoda esiin pienten tai jopa hiipuvienkin tilojen mahdollisuutta olla mukana kehittämässä tilusrakennetta tulevaisuuden tarpeisiin - henkilökohtaiset keskustelut face to face ovat kaiken a ja o

11. Miltä toiminta-alueelta olet

Vastaajien määrä: 23

	n	Prosentti
Pohjoinen	11	47,83%
Eteläinen	3	13,04%
Läntinen	9	39,13%